

Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут

Зеліско А.В.

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРАВО

методичні вказівки

**для забезпечення самостійної роботи магістрантів 1-го курсу
заочної форми навчання
спеціальності «Право»**

Івано-Франківськ – 2022

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № 3 від «28» серпня 2022 р.)

Схвалено Науково-методичною радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № 2 від «12» грудня 2022 р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № 4 від «26» грудня 2022 р.)

349 Зеліско А. В. Інвестиційне право : методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи магістрантів 1-го курсу заочної форми навчання спеціальності 081 «Право» [текст] / Алла Володимирівна Зеліско. Івано-Франківськ, 2022. 61 с. (1, 4 а.а.)

Олійник О.С. – кандидат юридичних наук, доцент, заступник директора Навчально-наукового юридичного інституту

Гейнц Р.М. – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Дисципліна є складовою частиною підготовки фахівців у галузі юриспруденції. Мета дисципліни полягає у прагненні сформувати у студентів систематичні знання про інвестиційну діяльність, її правові форми; про доцільність застосування корпоративної чи договірної форми інвестування в окремих випадках; про специфіку правового статусу інвестора та інших учасників інвестування. Вивчення інвестиційного права покликане розкрити виникнення та особливості його розвитку в Україні, озброїти студентів знаннями норм законодавства, що визначають порядок іноземного інвестування та інвестування за межі України.

© Зеліско А. В., 2022

© Прикарпатський
національний університет
імені Василя Стефаника»,
2022

ЗМІСТ

Вступ.....	
Програма навчальної дисципліни.....	
Форми самостійної роботи.....	
Теми, передбачені для самостійного опрацювання студентами.....	
Теми індивідуальних завдань для самостійної підготовки студентів.....	
Тестові завдання для самоконтролю студентів.....	
Основні поняття з дисципліни «Інвестиційне право».....	
Основна рекомендована література.....	
Додаткова рекомендована література.....	

Вступ

Інвестиції необхідні економіці завжди, подібно до того, як повноводна ріка залежить від джерел, які її живлять.

Пітер Друкер

Враховуючи спрямованість політики нашої держави на інтеграцію у європейське співтовариство, необхідність розвитку інвестиційної діяльності в Україні значно зростає. Адже інвестиційна діяльність є одним із тих чинників, що обумовлює розвиток економіки держави. Саме тому виникає необхідність вивчення системи нормативно-правових актів, що регулюються відносини щодо організації та здійснення інвестиційного процесу.

Мета дисципліни «Інвестиційне право» полягає у прагненні сформувати в студентів систему знань про інвестиційну діяльність, її правові форми; про доцільність застосування корпоративної чи договірної форми інвестування в окремих випадках; про специфіку правового статусу інвестора та інших учасників інвестування; про сукупність пільг, що встановлені законодавством при здійсненні інвестиційної діяльності з метою залучення іноземних інвестицій. Вивчення даної дисципліни стане основою для оволодіння студентами навичками щодо застосування норм інвестиційного права на практиці, що підтверджує вагоме значення його як для теорії так і для практики.

Предмет дисципліни «Інвестиційне право» складає сукупність законодавчих і інших нормативно-правових актів, що регулюють інвестиційні відносини. В предмет дисципліни

входить: характеристика інвестиційного права як комплексного правового інституту; окреслення правового статусу суб'єктів інвестиційної діяльності; об'єкти інвестиційної діяльності; правове регулювання іноземного інвестування та інвестування за межі України; характеристика правових форм інвестування: корпоративної та договірної; особливості спеціальних режимів інвестування; механізм державного регулювання інвестування тощо.

Актуалізується дана навчальна дисципліна в силу потреби проведення відновлення інфраструктури України після війни, що відбуватиметься, якраз, за допомогою, в тому числі, інвестиційних капіталовкладень нерезидентів.

Програма дисципліни «Інвестиційне право»

Тема 1: Поняття, предмет інвестиційного права.

Поняття інвестиційної діяльності.

Поняття інвестиційного права. Предмет та методи інвестиційного права. Місце інвестиційного права в системі права України. Характеристика інвестиційного законодавства України. Заходи щодо стимулювання інвестиційної діяльності. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Правові форми інвестування. Спеціальні режими інвестування. Офшорні зони у інвестиційній діяльності.

Тема 2: Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності.

Гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності.

Суб'єкти інвестиційної діяльності. Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів інвестиційної діяльності. Договір як основний правовий документ, який регулює взаємовідносини

між суб'єктами інвестиційної діяльності. Об'єкти інвестиційної діяльності. Гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності та захисту інвестицій.

Тема 3: Державне управління інвестиційною діяльністю.

Правова основа державного регулювання у сфері інвестування. Органи, що здійснюють державне регулювання в сфері інвестиційної діяльності. Основні пріоритети, принципи та напрями державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні. Правові форми державного регулювання інвестиційної діяльності. Заходи щодо стимулювання розвитку інвестиційної діяльності в Україні.

Тема 4: Поняття та зміст іноземного інвестування та інвестування за межі України.

Поняття іноземний інвестицій. Види, форми та об'єкти іноземних інвестицій. Іноземні інвестори. Підприємства з іноземними інвестиціями. Майнові права іноземних інвесторів. Національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності та особливості його застосування для іноземних інвесторів.

Мета інвестування резидентами майнових цінностей і грошових коштів за межі України. Порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України. Порядок надання індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон у вигляді грошових коштів. Порядок відкриття резидентами України рахунків в іноземних банках.

Тема 5: Спільне інвестування в Україні.

Організаційно-правові форми здійснення спільного інвестування. Договори про спільну інвестиційну діяльність. Пайові інвестиційні фонди. Корпоративні інвестиційні фонди.

Тема 6: Правове регулювання інноваційного інвестування.

Поняття інновацій. Поняття та види інноваційної діяльності. Суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності. Правові форми інноваційного інвестування. Державні заходи щодо стимулювання інноваційного інвестування.

Тема 7: Інвестування у формі капітального будівництва.

Правове регулювання інвестування у формі капітального будівництва. Поняття капітального будівництва. Суб'єкти правовідносин з капітального будівництва. Поняття та види інвестиційних договорів у сфері капітального будівництва. Державне регулювання інвестування у формі капітального будівництва.

Тема 8: Приватизаційне інвестування.

Поняття приватизаційного інвестування. Специфіка суб'єктів та об'єктів приватизаційного інвестування. Встановлений законодавством порядок приватизації. Форми господарсько-правової відповідальності за порушення порядку приватизаційного інвестування.

Тема 9: Концесійне інвестування.

Поняття та ознаки концесійного інвестування. Договір як основна форма здійснення концесійного інвестування. Проведення конкурсів при укладенні концесійних договорів. Зміст та форма концесійних договорів. Зміна та розірвання концесійних договорів.

Тема 10: Лізингова форма інвестування.

Поняття та ознаки лізингової форми інвестування. Поняття договору лізингу та його специфічні ознаки. Фінансовий та оперативний лізинг. Порядок укладення договору лізингу. Зміст та форма договору лізингу. Підстави припинення договору лізингу. Відповідальність сторін за договором лізингу.

Тема 11: Міжнародно-правове регулювання інвестиційної діяльності.

Проблеми міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності. Двосторонні угоди, спрямовані на захист іноземних інвестицій. Вашингтонська конвенція «Про порядок розв'язання інвестиційних спорів між державами та іноземними особами» 1965 року. Сеульська конвенція «Про заснування Багатостороннього Агентства по гарантіях інвестицій» 1986 року. Перспективи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності.

Форми самостійної роботи студентів магістрів денної форми навчання з дисципліни «Інвестиційне право»

Види самостійної роботи входять уже в структуру лекційного курсу і передбачають дослідницькі елементи, зокрема, вихід на складання логічних схем, таблиць, виявлення прогалин та суперечностей у нормах чинного законодавства, самостійне ознайомлення з матеріалом окремих тем, підготовку рефератів, аналіз ситуаційних завдань; розробку варіантів тестових завдань тощо.

Під час проведення практичних занять можливості здійснення студентами самостійної роботи збільшуються за рахунок підготовки до проведення дискусій, моделювання практичних ситуацій, участі у конференціях, презентуванні результатів дослідницької роботи, проведення детального огляду монографічних досліджень з тематики спецкурсу.

Вказані форми проведення самостійної роботи змушують студентів самостійно мислити, вміти застосовувати норми законодавства на практиці, враховуючи їх неоднозначність та суперечливість.

Форми самостійної роботи студентів:

Опрацювання тематики, винесеної на самостійне вивчення в межах програми дисципліни «Інвестиційне право». Необхідність вказаної форми самостійної роботи зумовлена тим, що кількість виділених згідно з навчальним планом аудиторних годин не дозволяє в повній мірі викласти усю тематику, яка входить у програму. Саме тому на самостійне опрацювання виносяться такі теми, як:

Державне регулювання інвестування.

Інвестування у формі капітального будівництва.

Концесійне інвестування.

Приватизаційне інвестування.

Лізингова форма інвестування.

Спеціальні режими інвестування на певних територіях, щодо певних об'єктів, у надзвичайних умовах.

Підготовка та написання рефератів. Має за мету відобразити знання студентом категоріального апарату інвестиційного права, основних підходів до розуміння

інвестиційного права. Використання даної форми самостійної роботи забезпечує формування у студентів самостійності мислення та логічності застосування наявного фактичного матеріалу. Під час оцінки результативності написання реферату слід враховувати наявність особистої позиції щодо розуміння винесеної для опрацювання тематики. Загальний обсяг реферату повинен становити 10-15 сторінок. Реферати повинен мати чітку та логічно побудовану структуру.

Рекомендовані теми рефератів:

1. Нормативно-правове регулювання інвестиційних відносин.
2. Форми та напрями державного регулювання інвестиційної діяльності.
3. Позитивне та негативне стимулювання інвестування.
4. Особливості використання окремих форм корпоративного інвестування.
5. Види та функції інвестиційних договорів.
6. Забезпечення виконання інвестиційних договорів.
7. Правовий режим інвестиційних проектів будівництва.
8. Стимулювання інноваційного інвестування.
9. Ознаки концесійного інвестування.
10. Відповідальність за порушення порядку приватизаційного інвестування.
11. Правовий статус інститутів спільного інвестування.
12. Поняття та види спеціальних (вільних) економічних зон.

Підготовка та проголошення індивідуальних доповідей.

Вказана форма самостійної роботи студентів перш за все вимагає окреслення мети та завдань доповіді, визначення кола завдань, які мають нею охоплюватися. В результаті такої діяльності студенти набувають навиків добору допоміжної

інформації, аналізу наукових публікацій, та формування власної позиції щодо вдосконалення окремих норм законодавства.

Рекомендовані теми для індивідуальних доповідей:

- 1.Органи державного регулювання інвестування в Україні.
- 2.Поняття та види інвестиційних відносин.
- 3.Зміст та форма інвестиційного договору.
- 4.Порядок та способи приватизації.
- 5.Державне регулювання лізингового інвестування.
- 6.Нормативно-правове забезпечення спільного інвестування.
- 7.Порядок створення та ліквідації спеціальних (вільних) економічних зон.
- 8.Управління спеціальними (вільними) економічними зонами.
- 9.Сторони в договорі на реалізацію інвестиційного проекту у вільній економічній зоні.
- 10.Правове становище інвестора як суб'єкта господарських відносин.
- 11.Нормативна база інститутів спільного інвестування.

Робота в інформаційних мережах. Даний вид самостійної роботи дозволяє студентам поєднувати знання з інвестиційного права з політичною, економічною та правовою ситуаціями у державі, що дозволяє формувати навички логічного мислення, синтезу та аналізу стану чинного законодавства та тенденцій його подальшого розвитку.

Опрацювання додаткової літератури. Передбачається перш за все опрацювання рекомендованих викладачем монографій та наукових досліджень в сфері інвестиційного права.

Приклади рекомендованих для опрацювання монографій:

1. Деревянко Б.В. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності. Донецьк: Видавничий дім «Кальміус», 2012. 202 с.
2. Міхасюк І., Мельник А., Крупа М., Залога З. Державне регулювання економіки. К.: Атіка, Ельга-Н, 2000. 592 с.
3. Коссак В.М., Михайлів М.О. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні та міжнародної технічної допомоги в Україні. К.: Алерта, 2009. 308 с.
4. Чеберяко О.В. Сутність та особливості діяльності інвестиційних фондів на фондовому ринку. Право. Випуск 24. 2014. С. 196-203.
5. Фесенко О.М. Інвестиції та інвестиційна діяльність як об'єкт правового захисту. Науковий вісник публічного та приватного права. Випуск 6. 2019. С. 40-49.
6. Зельдіна О. Поняття інвестиційно-інноваційної моделі в умовах сталого розвитку економіки України. Підприємництво, господарство і право. №7. 2020. С. 83-89.
7. *Проведення наукових досліджень.* За результатами проведених наукових пошуків студенти беруть участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях та семінарах, а також у проведенні всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт.
Орієнтовна тематика здійснення наукових досліджень:
Правові особливості договорів інвестиційного характеру.
Правове регулювання довірчих товариств.
Правовий статус пенсійних фондів.

Спеціальний режим інвестування в умовах надзвичайного стану, надзвичайної екологічної ситуації.

Спеціальний режим інвестування в умовах воєнного стану.

Порядок реалізації державних пільг для іноземних інвесторів.

Проблеми захисту іноземних інвестицій від примусових вилучень.

Участь держави у концесійних відносинах.

Теми, передбачені для самостійного опрацювання студентами

Перелік тем, винесених на самостійне опрацювання:

Поняття, предмет інвестиційного права. Поняття інвестиційної діяльності.

Спільне інвестування в Україні.

Правове регулювання інноваційного інвестування.

Правове регулювання інвестування в сфері капітального будівництва.

Приватизаційне інвестування.

Концесійне інвестування.

Лізингова форма інвестування.

Міжнародно-правове регулювання інвестиційної діяльності.

Тема: Поняття та предмет інвестиційного права.

Методичні вказівки: При вивченні даної теми студентам слід звернути на місце інвестиційного права в системі права та його співвідношення з основними галузями права, неоднозначний підхід законодавства до визначення поняття інвестицій, співвідношення понять «інвестиції» та «інвестиційна діяльність», визначені законодавством обмеження щодо об'єктів інвестування. Внаслідок розгляду винесених на обговорення питань студенти повинні мати загальне уявлення про інвестиційну діяльність, її правові форми та спеціальні режими інвестування.

Питання для підготовки

1. Поняття інвестиційного права.
2. Предмет та методи інвестиційного права.
3. Місце інвестиційного права в системі права України.
4. Характеристика інвестиційного законодавства України.
5. Заходи щодо стимулювання інвестиційної діяльності.
6. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності.
7. Правові форми інвестування. Спеціальні режими інвестування.
8. Офшорні зони у інвестиційній діяльності.

Ключові поняття і терміни: інвестиції, інвестиційна діяльність, капітальні інвестиції, фінансові інвестиції, реінвестиції, об'єкти інвестування, суб'єкти інвестування,

корпоративна форма інвестування, договірна форма інвестування.

Індивідуальна доповідь: «Принципи державної інвестиційної політики».

Теоретичні завдання:

Сформуйте перелік заходів щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні на основі аналізу чинного законодавства.

Проаналізуйте правовий статус Ради вітчизняних та іноземних інвесторів.

Словникова робота: інвестиційний клімат, офшорна зона, інвестиції, капітальна інвестиція, фінансова інвестиція, реінвестиція, аннуїтет, венчурні інвестиції.

Практичні завдання:

Тестові завдання:

Доберіть правильні відповіді:

1. Фінансовою інвестицією є господарська операція, яка передбачає:

- 1) придбання об'єктів нерухомості;
- 2) придбання матеріальних оборотних активів;
- 3) внесення коштів до статутного фонду юридичної особи;
- 4) вкладення коштів у сировинні родовища;
- 5) відкриття рахунку в іноземному банку.

2. Характерною ознакою інвестиційних правовідносин є:

- 1) наявність спеціального суб'єкта;
- 2) абсолютність;
- 3) виняткова двосторонність;
- 4) автономність;

5) самостійність.

3. Які види інвестицій виділяє Податковий кодекс України?:

- 1) приватні, державні, комунальні;
- 2) матеріальні, нематеріальні, інтелектуальні;
- 3) короткострокові, середньострокові, довгострокові;
- 4) капітальні, фінансові, реінвестиції;
- 5) майнові, немайнові, корпоративні.

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Які методи є характерні для інвестиційного права?

Розмежуйте поняття прямих та портфельних фінансових інвестицій?

Вкажіть об'єкти інвестування щодо яких законодавством встановлена заборона здійснення інвестицій?

Наведіть приклади поєднання корпоративної та договірної форми інвестування?

Перерахуйте спеціальні режими інвестиційної діяльності?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література:

Додаткова рекомендована література:

Тема: Спільне інвестування в Україні.

Методичні вказівки. В результаті вивчення окресленої теми студенти повинні засвоїти основні тенденції розвитку діяльності зі спільного інвестування, основи нормативної бази регулювання інститутів спільного інвестування, організаційно-правові форми здійснення спільного інвестування.

Питання для підготовки

1. Організаційно-правові форми здійснення спільного інвестування.
2. Договори про спільну інвестиційну діяльність.
3. Пайові інвестиційні фонди. Корпоративні інвестиційні фонди.
4. Довірчі товариства.

Ключові поняття і терміни: інститут спільного інвестування, інвестиційний фонд, диверсифікований інвестиційний фонд, не диверсифікований інвестиційний фонд, довірче товариство.

Індивідуальна доповідь: «Правовий статус компанії з управління активами».

Теоретичні завдання:

Складіть схему відмінностей правового статусу пайового та корпоративного інвестиційного фондів.

Розмежуйте інститути спільного інвестування відкритого, інтервального та закритого типу.

Практичні завдання:

Задача.

Учасник корпоративного інвестиційного фонду «Сорокс» звернувся з скаргою до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку стосовно дій Компанії з управління активами вказаного КІФ. В скарзі було вказано на те, що Компанія з управління активами вийшла за межі своєї компетенції, так як взяла кредит за рахунок активів КІФ в обсязі 7% вартості чистих активів на строк в два місяці. Компанія з управління активами заперечила претензії, які містилися в скарзі тим, що вона діяла в

інтересах фонду. Яке рішення прийме Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку? Обґрунтуйте свою відповідь нормами чинного законодавства. Які санкції можуть застосовуватись до Компанії з управління активами у випадку порушення нею вимог законодавства?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Розкрийте поняття «інвестиційні фонди»?

Які ви знаєте види інвестиційних фондів?

Дайте загальну характеристику Закону України «Про інститути спільного інвестування»?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-13

Додаткова рекомендована література: 4, 7, 9, 11, 14, 15, 26, 27, 28

Тема : Правове регулювання інноваційного інвестування.

Методичні вказівки: Засвоєння знань з визначеної теми передбачає в першу чергу з'ясування категоріального апарату, що застосовується у сфері інноваційної діяльності, зокрема понять інновацій, інноваційної діяльності, інноваційна структура, технологічний парк, науковий парк тощо. Особливу увагу слід звернути на спеціальний правовий режим здійснення інноваційної діяльності.

Питання для підготовки

1. Поняття інновацій. Поняття та види інноваційної діяльності.
2. Суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності.

3. Правові форми інноваційного інвестування.
4. Державні заходи щодо стимулювання інноваційного інвестування.

Ключові поняття і терміни: інновації, технологія, інноваційний проект, інноваційна інфраструктура, технологічний парк, науковий парк, бізнес-інкубатор.

Індивідуальна доповідь: «Особливості правового статусу наукових парків», «Основні та додаткові ознаки інноваційного продукту».

Теоретичні завдання: проаналізуйте відмінність договорів про виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

На який строк впроваджується спеціальний правовий режим технологічних парків?

Який державний орган уповноважений здійснювати реєстрацію інноваційних проектів та які правові наслідки такої реєстрації?

Які вимоги містить законодавство щодо засновників наукового парку?

Які види договорів виділяють у сфері інноваційної діяльності?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-13

Додаткова рекомендована література: 1-3, 6, 8, 11, 32

Тема: Правове регулювання інвестування у сфері капітального будівництва.

Методичні вказівки: при підготовці до теми необхідно звернути увагу на особливості здійснення капітальних інвестицій в Україні. Специфіка здійснення інвестування у сфері капітального будівництва ґрунтується на законодавстві щодо правового регулювання містобудування. Необхідно враховувати положення численних підзаконних нормативно-правових актів, які визначають порядок здійснення державного архітектурно-будівельного контролю, порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, порядок виконання підготовчих і будівельних робіт, порядок затвердження інвестиційних програм і проектів будівництва та проведення їх державної експертизи тощо.

Питання для підготовки

1. Особливості інвестування у сфері капітального будівництва.
2. Договори у сфері капітального будівництва.
3. Порядок реалізації інвестиційних проектів у сфері капітального будівництва.
4. Відповідальність суб'єктів за порушення вимог законодавства у сфері капітального будівництва.

Ключові поняття і терміни: договір будівельного підряду, договір капітального будівництва, реновація, консервація, проектно-кошторисна документація.

Індивідуальна доповідь: «Фінансово-кредитні механізми інвестування у сфері капітального будівництва».

Теоретичні завдання: проаналізуйте відмінність договору будівельного підряду, передбаченого ЦК України та договору капітального будівництва, передбаченого ГК України.

Практичні завдання:

Задача 1.

На підставі договору на виконання проектних та вишукувальних робіт укладеним управлінням капітального будівництва облдержадміністрації (замовник), підрядником було розроблено інвестиційний проект будівництва, зокрема, техніко-економічне обґрунтування, техніко-економічні розрахунки, проектно-кошторисна документація. *Чи необхідно в даному випадку для затвердження інвестиційного проекту інвестором – управлінням капітального будівництва облдержадміністрації, проведення державної експертизи? Обґрунтуйте відповідь на підставі норм чинного законодавства. Чи всі інвестиційні проекти будівництва незалежно від джерел фінансування мають одержати позитивний комплексний висновок державної експертизи? Які органи державної влади уповноважені проводити комплексну державну експертизу?*

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Розкрийте порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів?

Які штрафні санкції передбачені законодавством за порушення вимог у галузі містобудування?

Який порядок розробки проектно-кошторисної документації?

Які інвестиційні проекти у галузі капітального будівництва підлягають обов'язковій державній експертизі?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-13

Додаткова рекомендована література: 5, 10, 11, 34

Тема: Концесійне інвестування.

Методичні вказівки: Слід звернути увагу на особливості концесійного інвестування, зокрема, на строки концесійного інвестування та порядок укладення концесійних договорів. Необхідно окреслити порядок визначення об'єктів для передачі у концесію, що є передумовою для укладення договору концесії.

Питання для підготовки

1. Поняття та ознаки концесійного інвестування.
2. Договір як основна форма здійснення концесійного інвестування.
3. Проведення конкурсів при укладенні концесійних договорів.
4. Зміст та форма концесійних договорів.
5. Зміна та розірвання концесійних договорів.

Ключові поняття і терміни: концесія, договір концесії, концесіонер, концесієдавець, концесійний конкурс.

Теоретичні завдання: проаналізуйте істотні, звичайні та випадкові умови договору концесії.

Практичні завдання:

Задача 1.

Міськвиконком визначив частину автомобільної дороги загального користування як об'єкти концесії, після чого уповноважений орган місцевого самоврядування оголосив проведення концесійного конкурсу. ТзОВ «Агра» отримало письмове підтвердження надходження своєї заявки як претендента на укладення концесійного договору, сплатило реєстраційний внесок у розмірі дев'яти н. м. д. г. Під час розгляду заявок уповноваженим органом, а саме через 25 днів з дня останньої подачі заявки потенційними інвесторами, ТзОВ «Агра» звернулося до уповноваженого органу з проханням дозволити внести зміни до своєї пропозиції про виконання умов концесійного договору. У вказаному проханні ТзОВ було відмовлено на підставі того, що термін подання заявок закінчився. *Чи правомірні дії міськвиконкому? Обґрунтуйте свою відповідь на підставі норм чинного законодавства.*

Задача 2.

Міськвиконком звернувся до суду з заявою про розірвання договору концесії, укладеного між міськвиконкомом та АТ «Автобіл» щодо будівництва та експлуатації автомобільної дороги загального користування. Міськвиконком свої вимоги обґрунтовував тим, що концесіонер під час будівництва дороги використовує іноземні будівельні матеріали та не забезпечує належної кількості робочих місць для громадян України,

використовуючи іноземних працівників. АТ «Автобїл» заперечив вимоги посилаючись на те, що такі його обов'язки в договорі концесії не передбачались. *Вирішіть спір. Обґрунтуйте вирішення спору нормами законодавства.*

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Яка форма концесійного договору визначена чинним законодавством?

Які особливості укладення концесійного договору?

Особливості концесійного договору на будівництво автомобільних доріг?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-13

Додаткова рекомендована література: 10, 11, 34

Тема: Приватизаційне інвестування.

Методичні вказівки: необхідно в першу чергу комплексно проаналізувати законодавство у сфері приватизаційного інвестування, визначити суб'єкти та об'єкти приватизації, порядок та способи приватизації, відповідальність за порушення порядку приватизаційного інвестування та договорів приватизації.

Питання для підготовки

1. Поняття та особливості приватизаційного інвестування.
2. Об'єкти та суб'єкти приватизаційного інвестування.

3. Порядок та способи приватизації.
4. Відповідальність за порушення у сфері приватизації.

Ключові поняття і терміни: приватизація; об'єкти державної власності, що підлягають приватизації; об'єкти загальнодержавного значення; покупці об'єктів приватизації; проект плану приватизації.

Практичні завдання:

Задача 1.

Під час укладення договору купівлі-продажу цілісного майнового комплексу (приватизація здійснювалась за конкурсом) було укладено приватизаційний договір у повній письмовій формі (нотаріально засвідчений), який включав також план приватизації із зобов'язаннями промислового інвестора щодо здійснення заходів щодо збереження технологічної єдності виробництва, збереження та раціонального використання робочих місць, утримання об'єктів соціально-побутового призначення. Однак після укладення договору промисловим інвестором не були виконані передбачені планом приватизації інвестиційні зобов'язання. Які санкції можуть застосовуватись до промислового інвестора у даному випадку?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Які основні нормативно-правові акти визначають порядок приватизації?

Як об'єкти державної власності не підлягають приватизації?

Які способи приватизації передбачені чинним законодавством?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-13**Додаткова рекомендована література: 9, 10, 11, 34****Тема: Лізингова форма інвестування.**

Методичні вказівки: Слід звернути увагу на ті правові характеристики договору лізингу, які визначають його місце у системі інвестиційних договорів. Доцільно також окреслити предмет, умови та форму укладення договору лізингу, види договорів лізингу у сфері інвестиційної діяльності.

Питання для підготовки

1. Поняття та ознаки лізингової форми інвестування.
2. Поняття договору лізингу та його специфічні ознаки.
3. Фінансовий та оперативний лізинг.
4. Порядок укладення договору лізингу.
5. Зміст та форма договору лізингу.
6. Підстави припинення договору лізингу.
7. Відповідальність сторін за договором лізингу.

Ключові поняття і терміни: договір лізингу, лізингоодержувач, лізингоотримувач, фінансовий лізинг.

Практичні завдання:*Задача 1.*

Під час лізингової форми інвестування було укладено договір фінансового лізингу, відповідно до якого лізингодавець придбав у продавця обладнання та передав його лізингоодержувачу за актом приймання – передачі. Через деякий час у приміщенні лізингоодержувача, де знаходилось обладнання, трапилася пожежа, внаслідок якої обладнання

повністю вийшло з ладу. *Вкажіть сторону договору, яка буде нести майнові наслідки знищення обладнання?*

Задача 2.

ПАТ «Ост», яке є лізинговою компанією, уклало договір лізингу з ТзОВ «Вест». Об'єктом лізингу було поліграфічне обладнання, яке ПАТ «Ост» самостійно придбало у продавця – заводу «Поліграф». Вибір продавця здійснювався лізингоодержувачем, при цьому лізингодавець повністю звільнявся від відповідальності за невиконання або неналежне виконання продавцем умов договору купівлі-продажу.

ПАТ «Ост» уклало договір купівлі-продажу, але не попередило продавця, що придбане обладнання призначається для передачі в лізинг.

Протягом гарантійного терміну поліграфічне обладнання зламалося. ТзОВ «Вест» звернулося до продавця з вимогою про ремонт обладнання, але продавець відмовився на підставі того, що він не був повідомлений про договір лізингу та не зв'язаний його умовами. Тоді ТзОВ «Вест» звернулося до ПАТ «Ост» з вимогою про розірвання договору лізингу та відшкодування збитків. *Вирішіть спір. Чи зміниться вирішення спору, якщо вибір продавця здійснювався лізингодавцем?*

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Визначіть особливості фінансового лізингу?

Вкажіть порядок відповідальності сторін за договором лізингу?

Проведіть співвідношення понять «лізинг» та «фінансовий лізинг»?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-13

Додаткова рекомендована література: 10, 11, 34

Тема: Міжнародно-правове регулювання інвестиційної діяльності.

Методичні вказівки: при вивченні теми студенти повинні враховувати, що політика міжнародних економічних та фінансових організацій зводиться на сьогодні до прагнення створення загальних норм і правил, які через систему ратифікації приймають обов'язковий характер для держав. Особливу увагу слід звернути на Вашингтонську конвенцію, яка була підписана від імені України 03.04.98 р. і ратифікована Верховною Радою України 16.03.2000 р. Метою названої Конвенції є створення спеціального міжнародно-правового інституту з вирішення інвестиційних спорів між державами і приватними особами інших держав.

Здійснення ефективної інвестиційної політики Україною вимагає обов'язкового аналізу можливих перспектив щодо міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності.

Питання для підготовки

1. Проблеми міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності. Двосторонні угоди, спрямовані на захист іноземних інвестицій.

2. Вашингтонська конвенція «Про порядок розв'язання інвестиційних спорів між державами та іноземними особами» 1965 року.
3. Сеульська конвенція «Про заснування Багатостороннього Агентства по гарантіях інвестицій» 1986 року.
4. Перспективи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності.

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Розкрийте порядок вирішення інвестиційних спорів на основі Вашингтонської конвенції?

Розкрийте правовий статус Багатостороннього агентства з гарантій інвестицій?

Вкажіть перспективи подальшого міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності?

Рекомендована література (за списком літератури):

Основна рекомендована література: 1-13

Додаткова рекомендована література: 10, 11, 34

***Теми індивідуальних завдань для самостійної
підготовки студентів***

Правові особливості договорів інвестиційного характеру.

Правове регулювання довірчих товариств.

Правовий статус пенсійних фондів.

Спеціальний режим інвестування в умовах надзвичайного стану, надзвичайної екологічної ситуації.

Спеціальний режим інвестування в умовах воєнного стану.

Порядок реалізації державних пільг для іноземних інвесторів.

Проблеми захисту іноземних інвестицій від примусових вилучень.

Участь держави у концесійних відносинах.

Органи державного регулювання інвестування в Україні.

Поняття та види інвестиційних відносин.

Зміст та форма інвестиційного договору.

Порядок та способи приватизації.

Державне регулювання лізингового інвестування.

Нормативно-правове забезпечення спільного інвестування.

Порядок створення та ліквідації спеціальних (вільних) економічних зон.

Управління спеціальними (вільними) економічними зонами.

Сторони в договорі на реалізацію інвестиційного проекту у вільній економічній зоні.

Правове становище інвестора як суб'єкта господарських відносин.

Нормативна база інститутів спільного інвестування.

Проблеми захисту іноземних інвестицій від примусових вилучень

Державне регулювання іноземних інвестицій

Правова природа інвестиційних договорів

Правове становище інвестора як суб'єкта господарських відносин

Види інвесторів за законодавством України

Право на отримання державної підтримки як складова правового статусу інвестора

Правові проблеми фінансування інноваційних проєктів
Проблеми правового статусу наукових парків
Стимулювання іноземного інвестування в економіку України
Підрядні договори в інвестиційній діяльності
Проблеми кодифікації інвестиційного права.
Правова природа інвестиційної діяльності та її співвідношення з підприємницькою діяльністю.
Інвестиційна діяльність у сільському господарстві.
Правові питання залучення інвестицій в Україну.
Проблеми забезпечення захисту прав іноземних інвесторів.
Нормативно-правове забезпечення договорів у сфері корпоративного інвестування.
Державна стратегія і тактика у сфері регулювання інвестиційної діяльності.
Поняття технології: перспективи розвитку в інноваційному праві України.
Поняття і правові ознаки інновацій.
Проблеми діяльності технологічних парків.
Правові режими інвестиційної діяльності в Україні та в зарубіжних країнах: порівняльно-правовий аналіз.
Правовий статус пенсійних фондів.
Спеціальний режим інвестування в умовах надзвичайного стану, надзвичайної екологічної ситуації.
Порядок реалізації державних пільг для іноземних інвесторів.

Тестові завдання для самоконтролю студентів

Доберіть правильні відповіді:

Підприємством з іноземними інвестиціями є підприємство, в статутному фонді якого іноземні інвестиції становлять не менше як:

- 1) 20%;
- 2) 51%;
- 3) 30%;
- 4) 10%;
- 5) 60%.

Диверсифікація інституту спільного інвестування – це:

- 1) спосіб страхування ризиків інвесторів;
- 2) спосіб зменшення ризиків інвесторів;
- 3) спосіб збільшення ризиків інвесторів;
- 4) спосіб реєстрації інституту спільного інвестування;
- 5) спосіб ліквідації інституту спільного інвестування.

Участь в пайовому інвестиційному фонді підтверджується:

- 1) акцією;
- 2) інвестиційним договором;
- 3) інвестиційним сертифікатом;
- 4) облігацією;
- 5) векселем.

Реєстрацію представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні здійснює:

- 1) Міністерство закордонних справ;
- 2) Міністерство фінансів;
- 3) Національний банк України;
- 4) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;
- 5) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Які види інвестицій виділяє Податковий кодекс України?:

- 1) приватні, державні, комунальні;
- 2) матеріальні, нематеріальні, інтелектуальні;
- 3) короткострокові, середньострокові, довгострокові;
- 4) капітальні, фінансові, реінвестиції;
- 5) майнові, немайнові, корпоративні.

Корпоративний інвестиційний фонд створюється у формі:

- 1) акціонерного товариства;
- 2) командитного товариства;
- 3) казенного підприємства;
- 4) товариства з обмеженою відповідальністю;
- 5) виробничого кооперативу.

Вкажіть протягом якого строку повинен бути погашений виданий митним органом в порядку звільнення від сплати ввізного мита під час іноземного інвестування вексель:

- 1) 10 днів;
- 2) 15 днів;
- 3) 20 днів;
- 4) 25 днів;
- 5) 30 днів.

Фінансовою інвестицією є господарська операція, яка передбачає:

- 1) придбання об'єктів нерухомості;
- 2) придбання матеріальних оборотних активів;
- 3) внесення коштів до статутного фонду юридичної особи;
- 4) вкладення коштів у сировинні родовища;

5) відкриття рахунку в іноземному банку.

Характерною ознакою інвестиційних правовідносин є:

- 1) наявність спеціального суб'єкта;
- 2) абсолютність;
- 3) виняткова двосторонність;
- 4) автономність;
- 5) самостійність.

Видачу індивідуальних ліцензій на інвестування резидентами майнових цінностей за кордон здійснює:

- 1) Міністерство фінансів;
- 2) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;
- 3) Державна податкова інспекція;
- 4) Фонд державного майна.

Інститути спільного інвестування поділяють на диверсифіковані та недиверсифіковані залежно від:

- 1) строку, на який вони були створені;
- 2) складу учасників;
- 3) організаційно-правової форми;
- 4) складу активів;
- 5) суми капіталу.

Строк дії ліцензії на відкриття резидентами України рахунків в іноземних банках не може перевищувати:

- 1) 1 місяця;
- 2) півроку;
- 3) 1 року;
- 4) 2 років;
- 5) 3 років.

Провадження діяльності з управління активами інституту спільного інвестування здійснюється:

- 1) виконавчим директором;
- 2) загальними зборами учасників;
- 3) наглядовою радою;
- 4) усіма учасниками за спільною згодою;
- 5) компанією з управління активами.

В якій організаційно-правовій формі концесіонер здійснює свою діяльність:

- 1) будь-якій;
- 2) акціонерного товариства;
- 3) товариства з обмеженою відповідальністю;
- 4) споживчого кооперативу;
- 5) спільного підприємства.

Державну реєстрацію концесійних договорів здійснює:

- 1) Фонд державного майна;
- 2) Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами;
- 3) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;
- 4) Державна податкова інспекція;
- 5) Національний банк України.

Державну реєстрацію договорів про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора здійснює:

- 1) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;
- 2) Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами;
- 3) Міністерство фінансів;
- 4) Державна податкова інспекція;
- 5) Національний банк України.

Строк дії ліцензії на відкриття резидентами України рахунків в іноземних банках не може перевищувати:

- 1) 1 місяця;
- 2) півроку;
- 3) 1 року;
- 4) 2 років;
- 5) 3 років.

Який мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства передбачений законодавством:

- 1) 120 мінімальних заробітних плат;
- 2) 1250 мінімальних заробітних плат;
- 3) 125 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 4) 100 мінімальних заробітних плат.

Який строк державної реєстрації юридичної особи передбачений чинним законодавством:

- 1) 1 день;
- 2) 10 днів;
- 3) 3 дні;
- 4) 1 місяць.

Акції акціонерного товариства обов'язково повинні мати форму:

- 1) документарну;
- 2) бездокументарну;
- 3) будь-яку форму;
- 4) форма залежить від типу акціонерного товариства.

Контрольний пакет акцій – це:

- 1) 50 і більше відсотків простих акцій;
- 2) 10 і більше відсотків простих акцій;
- 3) 100 відсотків простих акцій;

4)20 відсотків простих акцій.

Значний пакет акцій – це:

1)50 і більше відсотків простих акцій;

2)10 і більше відсотків простих акцій;

3)100 відсотків простих акцій;

4)20 відсотків простих акцій.

Розмір привілейованих акцій акціонерного товариства не може перевищувати ____ статутного капіталу:

1)50%;

2)30%;

3)25%;

4)10%.

Обов'язкову процедуру лістингу повинні проходити:

1)приватні акціонерні товариства;

2)публічні акціонерні товариства;

3)товариства з обмеженою відповідальністю;

4)товариства з додатковою відповідальністю.

До форм інвестування належать:

1)корпоративне інвестування;

2)концесійне інвестування;

3)лізингове інвестування;

4)приватизаційне інвестування.

До довгострокових інвестицій належать:

1)концесійне інвестування;

2)придбання нерухомості;

3)лізингове інвестування;

4)купівля-продаж акцій.

Відповідно до позиції О.М. Вінник інвестиційне право належить до:

- 1)галузі права;
- 2)підгалузі господарського права;
- 3)підгалузі цивільного права;
- 4)комплексного правового інституту.

Капітальною інвестицією є господарське операція, яка передбачає:

- 1) придбання об'єктів нерухомості;
- 2) придбання матеріальних оборотних активів;
- 3) внесення коштів до статутного фонду юридичної особи;
- 4) вкладення коштів у сировинні родовища;

Який мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства передбачений законодавством:

- 1) 120 мінімальних заробітних плат;
- 2) 1250 мінімальних заробітних плат;
- 3)125 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 4)100 мінімальних заробітних плат.

Чи передбачено мінімальний розмір статутного капіталу чинним законодавством для товариств з обмеженою відповідальністю:

- 1)так – 100 мінімальних заробітних плат;
- 2)ні;
- 3)так, для окремих видів діяльності;
- 4)так – 1200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повна номінальна вартість акцій повинна бути сплачена засновниками акціонерного товариства до моменту:

- 1)державної реєстрації юридичної особи;
- 2)отримання свідоцтва про державну реєстрацію випуску акцій;

- 3) прийняття зборами засновників рішення про створення акціонерного товариства;
- 4) скликання та проведення установчих зборів.

Скільки організаційно-правових форм господарських товариств передбачено законодавством:

- 1) 5;
- 2) 3;
- 3) 6;
- 4) 4.

Прямою фінансовою інвестицією є господарська операція, яка передбачає:

- 1) внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права;
- 2) придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку;
- 3) передбачає здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу, отриманого від інвестиційних операцій;
- 4) придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних фондів та нематеріальних активів.

Портфельною фінансовою інвестицією є господарська операція, яка передбачає:

- 1) внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права;
- 2) придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку;
- 3) передбачає здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу, отриманого від інвестиційних операцій;
- 4) придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних фондів та нематеріальних активів.

Реінвестицією є господарська операція, яка передбачає:

- 1) внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права;
- 2) придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку;
- 3) передбачає здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу, отриманого від інвестиційних операцій;
- 4) придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних фондів та нематеріальних активів.

Венчурні інвестиції – це:

- 1) придбання нерухомості;
- 2) ризикове капіталовкладення;
- 3) купівля цінних паперів на фондовому ринку;
- 4) немає правильної відповіді.

Ануїтет – інвестиції які передбачають:

- 1) приносять вкладнику визначений дохід через регулярні проміжки часу, зазвичай, після виходу на пенсію;
- 2) здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу, отриманого від інвестиційних операцій;
- 3) внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права;
- 4) придбання цінних паперів на фондовому ринку.

Внутрішні інвестиції – це інвестиції, участь в яких беруть лише:

- 1) резиденти;
- 2) нерезиденти;
- 3) спільно резиденти та нерезиденти;
- 4) міжнародні урядові організації.

Короткострокові інвестиції передбачають капіталовкладення на строк:

- 1) до одного року;
- 2) від одного до п'яти років;
- 3) більше п'яти років;
- 4) більше десяти років.

Середньострокові інвестиції передбачають капіталовкладення на строк:

- 1) до одного року;
- 2) від одного до п'яти років;
- 3) більше п'яти років;
- 4) більше десяти років.

Концесійні договори укладаються у:

- 1) загальному порядку, передбаченому для договорів;
- 2) конкурсному порядку;
- 3) порядку, визначеному за домовленістю сторін;
- 4) в будь-якому порядку.

Інноваційне інвестування здійснюється з метою:

- 1) створення нових і відтворення діючих основних фондів;
- 2) впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу;
- 3) отримання у користування сучасного устаткування;
- 4) приватизації майна державних, комунальних підприємств та організацій.

Корпоративним портфельним інвестуванням є:

- 1) вкладення коштів у незначні за обсягом пакети акцій (від 1-5 до 10% статутного фонду) з метою отримання дивідендів;

- 2) придбання значних за розміром пакетів акцій (від 10 до 40% статутного фонду) з метою перепродажу їх стратегічним інвесторам;
- 3) вкладення коштів у придбання контрольного пакету акцій чи цілісного майнового комплексу підприємства з метою здійснення над ним контролю;
- 4) укладення договору, який регулює відносини між суб'єктами інвестиційної діяльності.

Корпоративним стратегічним інвестуванням є:

- 1) вкладення коштів у незначні за обсягом пакети акцій (від 1-5 до 10% статутного фонду) з метою отримання дивідендів;
- 2) придбання значних за розміром пакетів акцій (від 10 до 40% статутного фонду) з метою перепродажу їх стратегічним інвесторам;
- 3) вкладення коштів у придбання контрольного пакету акцій чи цілісного майнового комплексу підприємства з метою здійснення над ним контролю;
- 4) укладення договору, який регулює відносини між суб'єктами інвестиційної діяльності.

Методом інвестиційного права є:

- 1) сукупність засобів впливу на суб'єктів інвестиційної діяльності;
- 2) сукупність правовідносин між суб'єктами інвестиційної діяльності;
- 3) система норм законодавства у сфері інвестиційної діяльності;
- 4) сукупність форм інвестування.

Обов'язковій державній експертизі відповідно до Закону «Інвестиційну діяльність» підлягають інвестиційні проекти:

- 1) у сфері інноваційної діяльності;
- 2) які фінансуються за рахунок державного бюджету;
- 3) будь-які інвестиційні проекти;
- 4) інвестиційні проекти щодо купівлі цінних паперів.

Інституційними інвесторами є:

- 1) фізичні особи – громадяни іноземних держав;
- 2) міжнародні неурядові організації;
- 3) інститути спільного інвестування;
- 4) фізичні особи, що є громадянами України і вкладають кошти в цінні папери.

У випадку припинення інвестиційної діяльності іноземний інвестор має право на повернення не пізніше _____ з дня припинення цієї діяльності своїх інвестицій в натуральній формі або у валюті інвестування:

- 1) семи місяців;
- 2) одного місяця;
- 3) шести місяців;
- 4) одного року.

Основні поняття з дисципліни «Інвестиційне право»

Аннуїтет – інвестиції, що приносять вкладнику визначений дохід через регулярні проміжки часу, зазвичай, після виходу на пенсію (вкладення коштів у страхові та пенсійні фонди).

Аудит – це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності,

обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам.

Валюта України – грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет і в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу, кошти на рахунках, у внесках в банківських та інших фінансових установах на території України; платіжні документи та інші цінні папери, виражені у валюті України.

Венчурні інвестиції – ризикове капіталовкладення переважно в інноваційні технології.

Демпінг – ввезення на митну територію країни імпорту товару за ціною, нижчою від порівнянної ціни на подібний товар у країні експорту, яке заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару.

Державно-приватне партнерство – співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами - підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами.

Дериватив – це стандартний документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати чи продати базовий актив (товари, цінні папери, кошти та їх характеристики) на

визначених ним умовах у майбутньому. До деривативів належать форвардний контракт, ф'ючерсний контракт і опціон.

Диверсифікація – розподіл інвестованих капіталів між різними об'єктами вкладень метою зниження ризику можливих втрат капіталу чи доходів від нього.

Договір концесії (концесійний договір) – договір, відповідно до якого уповноважений орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування (концесіодавець) надає на платній та строковій основі суб'єкту підприємницької діяльності (концесіонеру) право створити (побудувати) об'єкт концесії чи суттєво його поліпшити та (або) здійснювати його управління (експлуатацію) відповідно до цього Закону з метою задоволення громадських потреб.

Договір про спільне іноземне інвестування за участю іноземного інвестора – договірна форма іноземного інвестування, яка передбачає можливість реалізувати передбачені законом гарантії захисту прав іноземних інвесторів щодо захисту інвестицій (договори про виробничу кооперацію, про спільне виробництво тощо).

Захист інвестицій – це комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій.

Інвестиційна діяльність – сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.

Інвестиційна декларація – документ, що є складовою частиною регламенту інституту спільного інвестування та додатком до договору з компанією з управління активами, в якому визначаються основні напрями та обмеження інвестиційної діяльності інституту спільного інвестування.

Інвестиційний договір – це домовленість двох або більше учасників інвестиційної діяльності, змістом якої є взаємні права та обов'язки, спрямовані на реалізацію інвестицій з метою одержання прибутку або досягнення іншого соціального ефекту.

Інвестиційне право – це сукупність правових норм, що комплексно регулює відносини, які виникають у процесі інвестиційної діяльності – практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій національних та іноземних інвесторів з метою повнішого задоволення матеріальних і духовних потреб суб'єктів інвестиційної діяльності.

Інвестиційний сертифікат – цінний папір, який випускається компанією з управління активами пайового інвестиційного фонду та засвідчує право власності інвестора на частку в пайовому інвестиційному фонді.

Інвестиційний цикл – комплекс заходів від моменту прийняття рішення про інвестування до завершальної стадії досягнення окупності вкладень.

Інвестиція – господарська операція, яка передбачає придбання основних фондів нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно. Інвестиції поділяються на капітальні, фінансові та реінвестиції.

Інвестиція за кордон – валютна операція, яка передбачає придбання суб'єктами інвестицій основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав, цінних паперів та їх похідних в обмін на валютні цінності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Інвестори – суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування.

Індивідуальна ліцензія Національного банку України на здійснення інвестиції – належним чином оформлений письмовий дозвіл Національного банку України на право здійснення конкретним резидентом конкретної інвестиції.

Інновації – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Інноваційна діяльність – діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Інноваційний продукт – результат науково-дослідної і (або) дослідно-конструкторської розробки, що відповідає вимогам, встановленим законом.

Інноваційна продукція – нові конкурентоздатні товари чи

послуги, що відповідають вимогам, встановленим законом.

Іноземна валюта – іноземні грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу, кошти у грошових одиницях іноземних держав і міжнародних розрахункових (клірингових) одиницях, що перебувають на рахунках або вносяться до банківських та інших фінансових установ за межами України; платіжні документи та інші цінні папери, виражені в іноземній валюті або банківських металах; банківські метали.

Іноземне підприємство – це організаційно-правова форма підприємства з місцезнаходженням в Україні, створеного як суб'єкт права згідно із законодавством іноземної держави, майно якого повністю перебуває у власності іноземних громадян, юридичних осіб або держави.

Іноземні інвестори – суб'єкти, які провадять інвестиційну діяльність на території України, а саме: юридичні особи, створені відповідно до законодавства іншого, ніж законодавство України; фізичні особи – іноземці, які не мають постійного місця проживання на території України і не обмежені у дієздатності; іноземні держави, міжнародні урядові та неурядові організації; інші іноземні суб'єкти інвестиційної діяльності, які визнаються такими відповідно до законодавства України.

Іноземні інвестиції – цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту;

Капітальна інвестиція – господарська операція, яка передбачає придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних фондів та нематеріальних активів, які підлягають амортизації.

Компанія з управління активами інституційних інвесторів – господарське товариство, яке здійснює професійну діяльність з управління активами інституційних інвесторів на підставі ліцензії, що видається Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Концесія – надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній та строковій основі юридичній або фізичній особі (суб'єкту підприємницької діяльності) права на створення (будівництво) та (або) управління (експлуатацію) об'єкта концесії (строкове платне володіння), за умови взяття суб'єктом підприємницької діяльності (концесіонером) на себе зобов'язань по створенню (будівництву) та (або) управлінню (експлуатації) об'єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику.

Корпоративний інвестиційний фонд – це ІСІ, який створюється у формі відкритого акціонерного товариства і провадить виключно діяльність із спільного інвестування.

Корпоративні права – це права особи, частка якої визначається у статутному фонді (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами.

Майнові цінності – інвестиції у вигляді майнових прав та майна, крім сировини, комплектуючих виробів і запасних частин, товарів народного споживання, а також таких, які відповідно до чинного законодавства віднесено до високоліквідних та стосовно експорту яких передбачено ліцензування, квотування або спеціальний режим.

Метод інвестиційного права – сукупність засобів впливу на суб'єктів інвестиційної діяльності, які характеризуються юридичними фактами, з якими пов'язуються виникнення інвестиційних відносин, правовий статус їх суб'єктів та розподіл прав і обов'язків між ними, види санкцій за порушення правових норм та порядок їх застосування.

Науковий парк – юридична особа, що створюється з ініціативи вищого навчального закладу та/або наукової установи шляхом об'єднання внесків засновників для організації, координації, контролю процесу розроблення і виконання проектів наукового парку.

Нерезиденти – юридичні особи та суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо) з місцезнаходженням за

межами України, які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства іншої держави.

Об'єкти інвестиційної діяльності – об'єкти господарської та інших видів суспільної діяльності, в які вкладаються інвестиції (будівлі, споруди, статутний капітал, виробництво, устаткування, обладнання, технології, об'єкти соціальної сфери, культури, довкілля) (визначення дано О.М. Вінник).

Офшорна зона – один із видів вільних економічних зон із пільговим оподаткуванням або відсутністю оподаткування.

Пайовий інвестиційний фонд – це активи, що належать інвесторам на праві спільної часткової власності, перебувають в управлінні компанії з управління активами та обліковуються останньою окремо від результатів її господарської діяльності.

Підприємство з іноземними інвестиціями – підприємство(організація) будь-якої організаційно-правової форми, створене відповідно до законодавства України, іноземна інвестиція в статутному фонді якого, за його наявності, становить не менше 10 відсотків.

Портфельна фінансова інвестиція – господарська операція, яка передбачає придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на біржовому ринку.

Принципи інвестиційного права – основні фундаментальні засади, які визначають зміст правового регулювання інвестиційних відносин. Забезпечують взаємозв'язок інвестиційного права, політики та законодавства.

Проект наукового парку – пакет документів, що визначає процедуру і комплекс необхідних заходів щодо розроблення, створення та реалізації інноваційного продукту чи інноваційної

продукції і містить дані про матеріально-технічні, фінансові, кадрові ресурси, необхідні для виконання проекту згідно з вимогами цього Закону.

Пряма фінансова інвестиція – господарська операція, яка передбачає внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою.

Регламент ІСІ – документ, який визначає особливості діяльності ІСІ.

Резиденти – юридичні особи та суб'єкти підприємницької діяльності України, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням на її території.

Реінвестиція – господарська операція, яка передбачає здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу (прибутку), отриманого від інвестиційних операцій.

Суб'єкти інвестиційної діяльності – інвестори та інші учасники інвестиційної діяльності, в ролі яких можуть виступати фізичні та/або юридичні особи, держава, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права.

Технологічний парк (технопарк) – юридична особа або група юридичних осіб (далі - учасники технологічного парку), що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних

розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції;

Фінансова інвестиція – господарська операція, яка передбачає придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів. Фінансові інвестиції поділяються на прямі та портфельні.

Форма інвестування – сукупність економіко-правових критеріїв, які визначають зміст та мету інвестування, особливості правового статусу суб'єктів інвестування, спеціально уповноважені державні органи щодо регулювання інвестування в певній сфері.

Цінні папери – документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошові або інші майнові права, визначають взаємовідносини особи, яка їх розмістила (видала), і власника, та передбачають виконання зобов'язань згідно з умовами їх розміщення, а також можливість передачі прав, що впливають із цих документів, іншим особам.

Основна рекомендована література

1. Вінник О. М. Інвестиційне право: навч. посіб. К.: Юридична думка, 2009. 568 с.
2. Вінник О. М. Господарське право: курс лекцій. К.: Атіка, 2008. 624 с.
3. Коссак В.М. Правове регулювання іноземних інвестицій та міжнародної технічної допомоги в Україні: підручник. К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. 309 с.

4. Матюшенко І. Ю. Іноземні інвестиції : навч. посіб. К., 2005. 336 с.
5. Бутузов В.М., Марущак А.І. Правові основи інвестиційної діяльності: Навчальний посібник. К.: КНТ, 2007. 256 с.
6. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: навч. посіб. / Т.В. Майорова. К.: Центр учбової літератури, 2009. 588 с.
7. Мельник В. В. Міжнародна інвестиційна діяльність / Мельник В. В., Козюк В. В. Тернопіль : Карт-Бланш, 2003. 249 с.
8. Міжнародна інвестиційна діяльність : підручник / Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський, О.М. Мозговий та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Д.Г. Лук'яненка. К. : Вид-во Київського НЕУ, 2003. 387 с.
9. Музиченко А. В. Інвестиційна діяльність в Україні : навч. посіб. К. : Кондор, 2005. 406 с.
10. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2006. Т. 1. 2006. 832 с.
11. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2011. Т. 1. 2011. 864 с.
12. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. Одеса : Алерта, 2010. 752 с.
13. Омельченко А. В. Інвестиційне право : підручник / А. В. Омельченко. К. : Атіка, 1999. 173 с.

14. Жорнокуй Ю. М. Інвестиційне право: підручник. Х., 2011. 192 с.
15. Смітюх А.В. Правові основи інвестиційної діяльності: Навч. посібник. Київ:Істина, 2013. 420 с
16. Інвестиційне право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.М. Шуміло, О.П. Суц / За заг. ред. Жорнокуя Ю.М. Київ: Право, 2015. 512 с.
17. Дерев'янко Б.В. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності. Донецьк: Видавничий дім «Кальміус», 2012. 202 с.
18. Шишка Р. Б. Інвестиційне право України : навчальний посібник. Національний авіаційний університет. Київ : Ліра-К, 2016. 328 с.
19. Вінник О.М., Шаповалова О.В. Господарське право в умовах цифровізації економіки : навчальний посібник / Національна академія правових наук України, Науководослідний інститут приватного права і підприємництва імені Ф. Г. Бурчака. Київ : НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020. 313 с.
20. Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина) : підручник / авторський колектив: Л.Ф. Винокурова, О.С. Горяєва, О.В. Клепікова, О.В. Кологойда [та 13 інших] ; за загальною редакцією В.С. Щербини, В.В. Рєзнікової ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Юридичний факультет. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. С. 670.

Додаткова рекомендована література

1. Атаманова Ю. До проблем правової кваліфікації та функціонування технологічних парків. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №10. С. 31-35.
2. Атаманова Ю. Особливості змісту та обігу інноваційних об'єктів. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №11. С. 70-74.
3. Атаманова Ю. До питання про правові режими інноваційної діяльності в Україні. *Право України*. 2010. №8. С. 72-80.
4. Великанова М. Договори на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт у системі цивільно-правових договорів. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №9. С. 13-16.
5. Высоцкий Д. Понятие и правовые признаки инноваций. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №11. С. 97-102.
6. Давидюк О. Поняття технології: перспективи розвитку в інноваційному праві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №4. С. 117-121.
7. Державне регулювання економіки / [Міхасюк І., Мельник А., Крупа М., Залога З.]. К.: Атіка, Ельга-Н, 2000. 592 с.
8. Жорнокуй Ю.М. Инвестиционное право: Учебное пособие. Х.: ООО «Прометей-Прес», 2005. 224 с.
9. Жорнокуй Ю. М. Інвестиційне право: підручник. Х., 2011. 192 с.

10. Жорнокуй Ю. Право та корпоративні норми в інвестиційній діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №4. С. 66-70.
11. Жорнокуй Ю. Нормативно-правове забезпечення договорів у сфері корпоративного інвестування. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №11. С. 74-77.
12. Зельдіна О. Правові питання залучення інвестицій до України. *Право України*. 2010. №8. С. 33-39.
13. Інвестиційна діяльність у сільському господарстві: правові питання. Монографія / Кол. авторів.; За ред. В.І. Семчика. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 252 с.
14. Кафарський В.В. Інвестиційні договори в Україні: поняття, види, зміст, правове регулювання: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. К., 2006. 190 с.
15. Коссак В. Іноземні інвестиції в Україні (цивільно-правовий аспект). Львів: Центр Європи, 1996. 215с.
16. Кудрявцев В. До проблеми кодифікації інвестиційного законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2004. № 11. С. 114-116.
17. Пехник А.В. Іноземні інвестиції в економіку України: Навчальний посібник. К.: Знання, 2007. 335 с.
18. Поєдинок В. В. Види інвесторів за законодавством України. *Юридична Україна*. 2004. № 3. С. 48-52.
19. Поєдинок В. В. Правове становище інвестора як суб'єкта господарських відносин: автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04

- «Господарське право; господарсько-процесуальне право». К., 2004. 20 с.
20. Полатай В. Суб'єкти інвестиційної діяльності. *Предпринимательство, хозяйство и право*. 2000. № 11. С. 10-12.
21. Полатай В. Ю. Правове регулювання інвестиційної діяльності: автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право». Донецьк, 2000. 18 с.
22. Прилуцький Р. Моделі правового регулювання сфери господарювання і фінансово-економічна криза в Україні. *Право України*. 2010. С. 122-128.
23. Реверчук С. К., Вовчак О.Д., Кубів С.І. Інституційна інвестологія: Навчальний посібник / За заг. ред. С. К. Реверчука. К.: Атіка, 2004. 208 с.
24. Сімсон О.Е. Інвестиційні та інноваційні правовідносини: перспективи розвитку публічної та приватної сфер: Монографія. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. 416 с.
25. Федорчук Д. Е. Режим прямого іноземного інвестування (порівняльно-правове дослідження): автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право». Донецьк, 2003. 19 с.
26. Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Чернадчук Т.О. Інвестиційне право України: Навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2001. 260 с.

27. Чеберяко О.В. Сутність та особливості діяльності інвестиційних фондів на фондовому ринку. *Право*. Випуск 24. 2014. С. 196-203.
28. Біла Я. Інвестиційна перспектива. Порядок укладання договору у сфері державно-приватного партнерства. *Юридична газета*. 2016. №№ 49/50. С. 26-27
29. Бударна В. О. Інвестиційна політика держави: стан законодавчого забезпечення. *Економічна теорія та право*. 2016. № 3 (26). С. 176-187.
30. Фесенко О.М. Інвестиції та інвестиційна діяльність як об'єкт правового захисту. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Випуск 6. 2019. С. 40-49.
31. Зельдіна О. Поняття інвестиційно-інноваційної моделі в умовах сталого розвитку економіки України. *Підприємництво, господарство і право*. №7. 2020. С. 83-89.
32. Зеліско А., Соломка Т. Стартап-компаній в Україні: правове підґрунтя. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства*. №57 (2021). С. 45-54.
33. Васильєва В.А., Зеліско А.В. Інвестиційний договір у приватному праві України. *Підприємництво, господарство і право*. №11. 2021. С. 98-110.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua> — законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

2. <http://www.president.gov.ua/> – Офіційний сайт Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.nau.kiev.ua/> - Правові системи НАУ.
5. <http://www.rada.gov.ua/> - Верховна рада України.